

» ΑΡΘΡΟ

Εγκάρσιες δεξιότητες: Προαπαιτούμενο για τον σύγχρονο κόσμο

Η επιτυχία στο σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον απαιτεί δεξιότητες πέραν της ακαδημαϊκής ή τεχνικής εξειδίκευσης. Μάλιστα το γεγονός του ότι ζούμε στην εποχή της 4ης βιομηχανικής επανάστασης, όπου η τεχνολογία και η τεχνητή νοημοσύνη ξεκίνησαν σιγά σιγά να αντικαθιστούν τον άνθρωπο με τον αυτοματισμό διάφορων βασικών εργασιών, καταδεικνύει τη σημαντικότητα για επένδυση στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων που είναι μοναδικές για τον άνθρωπο.

Μια κατηγορία από αυτές είναι οι «ήπιες δεξιότητες» (soft skills), δηλαδή διατομεακές δεξιότητες, πέρα από οποιαδήποτε ακαδημαϊκή ή τεχνική εξειδίκευση, όπως η ικανότητα συνεργασίας, η θετική κοινωνική συμπεριφορά, η αποτελεσματική επικοινωνία, η καινοτομία και δημιουργικότητα, η κριτική σκέψη και επίλυση προβλημάτων, η διαχείριση συναισθημάτων, καθώς και η προσαρμοστικότητα, οι οποίες αναδεικνύονται ως πολύτιμα εργαλεία για τη σύμπλευσή μας με τις σύγχρονες απαιτήσεις.

Αν και με τον όρο «ήπιες δεξιότητες», συνήθως επικεντρωνόμαστε κυρίως στον εργασιακό τομέα, οι δεξιότητες αυτές δεν διαφέρουν από τις «κοινωνικο-συναισθηματικές» δεξιότητες (socio-emotional skills), οι οποίες αποτελούν αντικείμενο μελέτης και ανάπτυξης σε πεδία, όπως η ψυχολογία και η επιστήμη της συμπεριφοράς. Μάλιστα, μια ολιστική προσέγγιση των δεξιοτήτων αυτών, όπως συστήνεται από φορείς όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση (αναφορά σε «εγκάρσιες δεξιότητες», transversal skills) δίνει τη δυνατότητα να βλέπουμε τις δεξιότητες αυτές και τη χρησιμότητα απόκτησής τους, όχι μόνο στο εργασιακό περιβάλλον, αλλά και σε άλλους τομείς της καθημερινότητας του ατόμου, όπως η υγεία και ευεξία του, οι κοινωνικές του σχέσεις και η ενεργός πολιτικότητα. Για παράδειγμα, ένα άτομο, αναπτύσσοντας κοινωνικές/διαπροσωπικές δεξιότητες, έχει την ευκαιρία να μεταφέρει στον χώρο εργασίας του την άποψη και τα επιχειρήματά του με αποτελεσματικό τρόπο, επιδεικνύοντας μάλιστα σεβασμό προς τους υπόλοιπους. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα, για το ίδιο το άτομο, την αύξηση της αποδοτικότητάς του, την επαγγελματική ικανοποίηση, καθώς και για όλα τα μέλη της ομάδας την ενίσχυση του αισθήματος ομαδικότητας. Παράλληλα, το ίδιο άτομο μπορεί να αξιοποιήσει αυτές τις δεξιότητες και σε άλλες πτυχές της καθημερινότητάς του, όπως για παράδειγμα την ανάπτυξη και διατήρηση υγιών σχέσεων, ή την ενεργό πολιτικότητα μέσω κοινωνικής επίγνωσης/ευαισθησίας. Αυτό έχει πολλαπλά οφέλη για το άτομο αφού, α) θα ενισχύσει την ευεξία του, (και β) θα αυξήσει την παραγωγικότητα του στην εργασία και ούτως ή άλλως θα έχει την ευκαιρία να καλλιεργήσει τις δεξιότητες αυτές σε ένα νέο περιβάλλον, κάτι που θα συντείνει στην περαιτέρω κατάκτησή τους.

Αυτό που φαίνεται τόσο από τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, όσο και από το τι μας διδάξει η πανδημία του κορωνοϊού είναι ότι η απόκτηση ενός ρεπερτορίου εγκάρσιων δεξιοτήτων, ο συνεχής εμπλουτισμός του, καθώς και η ικανότητα ευέλικτης χρήσης και προσαρμογής των δεξιοτήτων αυτών, βάσει των απαιτήσεων μιας συγκεκριμένης κατάστασης, αποτελεί κείμενο στοιχείο για επιτυχία και προσαρμογή στον σύγχρονο κόσμο. Για αυτό, δεξιότητες όπως η διά βίου μάθηση (life-long learning) και η προσαρμοστικότητα (adaptability) αναδεικνύονται εκ των ων ουκ άνευ για τον σύγχρονο άνθρωπο.

Αν και οι φοιτητές/ριες της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης αποφοιτούν συνήθως με εξαιρετικές ακαδημαϊκές και τεχνικές δεξιότητες, οι οποίες είναι απαραίτητες για την απασχολησιμότητά τους, συζητείται σε μεγάλο βαθμό εάν έχουν αναπτύξει επαρκώς εγκάρσιες δεξιότητες, οι οποίες είναι εξίσου σημαντικές για την επιτυχία τους. Στο παραπάνω ζήτημα αποσκοπεί να συνεισφέρει το Έργο Erasmus+ KA2 της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο «Setting the ground for a multi-level approach on developing soft skills in Higher Education – Level-UP» (Εθνική Υπηρεσία: ΙΔΕΠ Διά Βίου Μάθησης). Το έργο πραγματοποιείται από κοινοπραξία οργανισμών από 4 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Κύπρος, Ολλανδία, Ισπανία και Ελλάδα) υπό την επίβλεψη της δρος Γεωργίας Παναγιώτου, Καθηγήτριας Κλινικής Ψυχολογίας στο Τμήμα Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου, και βασικός του στόχος είναι α) να παρέχει νέα γνώση για τις εγκάρσιες δεξιότητες των φοιτητών/ριών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, β) να αναπτύξει καινοτόμο εκπαιδευτικό υλικό και εργαλεία για την ανάπτυξη εγκάρσιων δεξιοτήτων, και γ) να παρέχει συστάσεις για ενσωμάτωση αυτών των δεξιοτήτων σε ένα εφαρμοστέο πλαίσιο, για την κατάρτιση των φοιτητών/ριών σε εγκάρσιες δεξιότητες.

Η επιτυχής ανάπτυξη εγκάρσιων δεξιοτήτων περιλαμβάνει αλλαγή εδραιωμένων συνθημάτων που έχουμε, αλλαγή στις αντιλήψεις μας, καθώς και εκμάθηση νέων συμπεριφορών (ή προσαρμογή υφιστάμενων). Όλα τα παραπάνω αποτελούν αντικείμενο εξειδίκευσης της επιστήμης της συμπεριφοράς και της ψυχολογίας, κάτι που συνιστά αναγκαία προϋπόθεση για την καλλιέργεια των εγκάρσιων δεξιοτήτων, τη συμπερίληψη επιστημονικώς υποστηριζόμενων πρακτικών από τις επιστήμες αυτές.

Η επιτυχής ανάπτυξη εγκάρσιων δεξιοτήτων περιλαμβάνει αλλαγή εδραιωμένων συνθημάτων που έχουμε, αλλαγή στις αντιλήψεις μας, καθώς και εκμάθηση νέων συμπεριφορών (ή προσαρμογή υφιστάμενων). Όλα τα παραπάνω αποτελούν αντικείμενο εξειδίκευσης της επιστήμης της συμπεριφοράς και της ψυχολογίας, κάτι που συνιστά αναγκαία προϋπόθεση για την καλλιέργεια των εγκάρσιων δεξιοτήτων, τη συμπερίληψη επιστημονικώς υποστηριζόμενων πρακτικών από τις επιστήμες αυτές.

***Ειδικού επιστήμονα Έρευνας (Συνυπεύθυνος έργου Level-UP) / Κέντρο Εφαρμοσμένης Νευροεπιστήμης, Πανεπιστήμιο Κύπρου**

Το ίδιο άτομο μπορεί να αξιοποιήσει αυτές τις δεξιότητες και σε άλλες πτυχές της καθημερινότητάς του

Του δρος **Μάριου Θεοδώρου***

PIK 1

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- Στις οκτώ το βράδυ ακριβώς.
- Ενημέρωση με εγκυρότητα, σοβαρότητα, αντικειμενικότητα.
- Από κάθε σημείο στην Κύπρο και τον κόσμο, με το πιο εκτεταμένο δίκτυο ανταποκριτών.

Παρουσίαση:
Αντρέας Κημήτρης

Σκηνοθεσία:
Μαρίνος Παννάκη
Νείλος Ιακώβου

Εκτελεστική Παραγωγός:
Μαρία Χαρή

(Με ταυτόχρονη νοηματική στο PIK 2)